

Čís. 1096.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

V otázce, zda jde o přeplácení ceny (§ 9 lich. zák.) při veřejné dražbě ovoce, není měřítkem přiměřenosti ceny cena vyvolací, nýbrž cena obvyklá při prodeji ovoce, pakli není proň ceny úředně stanovené.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1923, Kr I 10/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku lichevního soudu při okresním soudě v Karlíně ze dne 10. září 1921, jímž byl obžalovaný Antonín K. uznán vinným přestupkem Šu 9 (1) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., a do rozsudku zemského trestního soudu v Praze jako lichevního soudu odvolacího pro přestupky soudní ze dne 22. listopadu 1921, jímž bylo odvolání obžalovaného do onoho rozsudku soudu první stolice zamítnuto a napadený rozsudek v celém obsahu byl potvrzen, — takto právem: Svrchu zmíněnými rozsudky byl porušen zákon v ustanovení Šu 9 (1) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., rozsudky ty se ve výroku o vině i trestu zrušují a věc se vrací lichevnímu soudu při okresním soudě v Karlíně, by ji znova projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Antonín K., sadař z P., byl obviněn, že na jaře 1921 ve veřejné dražbě vydražil třešňový sad »Vinice« za 9.320 Kč, ač vyvolací cena byla pouze 4.500 Kč, a že takto při nákupu předmětů potřeby, které hodlal zciziti, přeplácel prodátelem požadovanou cenu. Rozsudkem lichevního soudu při okresním soudě v Karlíně ze dne 10. září 1921 byl Antonín K. uznán vinným, že tímto činem spáchal přestupek Šu 9 (1) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. Obžalovaný K. se odvolal co do výroku o vině a trestu, veřejný obžalobce odvolal se co do výroku o trestu; rozsudkem zemského trestního soudu v Praze jako lichevního soudu odvolacího pro přestupky soudní ze dne 22. listopadu 1921 bylo obojí odvolání zamítnuto a napadený rozsudek byl v celém obsahu potvrzen. Soud první stolice odůvodnil odsuzující výrok tím, že obžalovaný, přeplatil cenu vyvolací 4500 Kč nejvyšším podáním 9.320 Kč, přeplatil tak cenu prodátelem požadovanou. Okolnost, že obžalovaný třešně koupil v řádné veřejné dražbě, nepokládá soud za způsobitou, by ho vyvíňovala, poukazuje na zájem veřejný a na to, že cílem zákona o trestání válečné lichvy jest zabrániti vykořisťování spotřebitelstva jako celku, jakož i na to, že opačný názor vedl by k neudržitelnému, ba přímo nemožnému mínění, že přeplácení v jakékoliv výši bylo by beztrestným, když by se stalo ve veřejné dražbě. Odvolací soud uznal důvody prvního soudu za správné a dodal k nim toliko, že ustanovení Šu 277 ex. ř., na které obžalovaný ve svém odvolání poukazoval, nemá tu místa. V žádosti za podání zmateční stížnosti na záštitu zákona vytýká odsouzený obžalovaný, že vyvolací cena při dražbě znamená pouze nejmenší mez, pod kte-

rou byl sad vydražiteli přenechán. Dále se tam tvrdí, že nejvyšší podání odpovídalo skutečné hodnotě vydraženého sadu, neboť vyvolací cena byla příliš nízká, a poukazuje se k tomu, že soud skutečné ceny vydraženého sadu vůbec nezjistil. Odsuzujícími rozsudky obou stolic byl porušen zákon v §u 9 (1) zákona ze dne 17. října 1919 čis. 568 sb. z. a n. Podle tohoto ustanovení má býti trestán, kdo při nákupu předmětů potřeby, jež hodlá zciziti, přeplácí prodátelem požadovanou cenu, nebo, nepožaduje-li se určitá cena, úředně stanovenou cenu, není-li tu však takové ceny, až dosud obvyklou cenu. V tomto případě vydražil obžalovaný třešňový sad ve veřejné dražbě. Nařízením ze dne 18. března 1918 čis. 94 ř. zák. byla sice dražba předmětů potřeby, až na výjimky v nařízení tom stanovené, až na další zakázána. Avšak i z tohoto nařízení možno souditi, že veřejná dražba jako právní ústav, v podstatě na přeplácení založený, nebyla zásadně zákonem zakázána, a nelze proto při koupi ve veřejné dražbě použití ustanovení §u 9 lichevního zákona o »přeplácení prodátelem požadované ceny.« Rovněž nelze v tomto případě použití ustanovení téhož §u o přeplácení »úředne stanovené ceny,« protože v době činu byl vzhledem k vládnímu nařízení ze dne 21. dubna 1921 čis. 169 sb. z. a n. obchod ovocem uvolněn a nebyla pro třešně úřední cena stanovena. Za to však lze použití ustanovení §u 9 o přeplácení »ceny až dosud obvyklé,« totiž ceny, která byla za onen předmět před dobou nákupu na určitém místě po přiměřenou dobu skutečně požadována a placena. Jest známo, že úroda červeného ovoce na stromech prodává se ve dražbách i z volné ruky již před dozráním, na jaře, a není tedy třeba pro ustanovení obvyklých cen tohoto ovoce ve velkém vyčkávat, až ovoce dozraje a vytvoří se cena pro drobný prodej, nýbrž jest možno srovnáním s jinými prodeji ve dražbách i z volné ruky zjistiti cenu, která byla v době činu pro třešně na stromech obvyklou, a teprve po zjištění této obvyklé ceny lze se vysloviti o tom, zda je dána skutková podstata dle §u 9 lichevního zákona. Bylo by ovšem také potřeba zjistiti, jaké množství ovoce ve vydražených sadech tehdy bylo. Soudy první a druhé stolice měly tedy dle zásad shora vytčených zjistiti a rozhodnouti o tom, zdali obžalovaný přeplácel cenu dosud obvyklou za třešně na stromech, když zaplatil za třešňový sad s nezjištěným množstvím ovoce 9.320 Kč. Protože se tak nestalo, nýbrž výrokům rozsudků obou stolic bylo za základ položeno nesprávně toliko přeplácení vyvolací ceny, požadované prodátelem ve veřejné dražbě, neměl býti obžalovaný na podkladě dosud nezjištěném při správném výkladu zákona toho času odsouzen pro přestupek §u 9 (1) zákona o válečné lichvě.

Čís. 1097.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n.).

Obchod (závod) jako takový, pokud se týče nájemní práva k obchodním místnostem nejsou předměty potřeby a nepodléhá jich zcizení předpisům lichevního zákona.

V přímém prodeji zásob zboží a zařízení krámu tím, kdo se obchodu (závodu) vzdává, nelze spatřovati pletichy.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1923, Kr I 1158/21.)